ASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го КВІТНЯ 1959. 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WERNESDAY, APRIL 22, 1959. No. 77. РІК LXVI.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ВИМАГАЄ ПОСИЛЕННЯ БОРОТЬБИ З ІНФЛЯЦІЄЮ

АНДЕРСОН ВІРИТЬ НЕ ТІЛЬКИ У ЗБАЛЯНСОВАНИЙ БЮДЖЕТ, АЛЕ Й ТЕЖ У МОЖЛИВІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ НАДВИШОК У НЬОМУ

Ню Йорк. — Виступаючи в Ню Йорку під час річного прийняття американських газетних видавців, секретар скарбу Роберт В. Андерсон звернувся із закликом до керівників американської преси допомогти урядові у здійснюваній ним боротьбі з інфляцією. Переможна боротьба в цьому напрямі є важливою, за словами Андерсона, не тільки для економічного росту американської нації, але й теж для підвищення престижу ЗДА за кордоном. На думку Андерсона, під сучасну пору економіка ЗДА розвивається все успішніше і це дає підставу добиватися не тільки збалянсування бюджету ЗДА на фіскальний 1959-1960 рік, але й навіть здійснення у ньому деяких надвишок. Сьогодні, в другій половині квітня 1959 року — із зростом національної продукції і національного приходу — передбачені в бюджетовому проєкті уряду прибутки у висоті 77,100,000,000 долярів куди більше реальні, як були три місяці тому, коли цей проєкт був переданий през. Айзенгавером на розгляд Конгресу. Водночас із цим Андерсон ствердив, що в ніякому випадку не може бути мови про якийсь дефіцит, такий наприклад, як його вирахувала конґресова комісія для податкових справ, встановляючи, що ЗДА в 1959/60 роках можуть осягнути з прибутків щонайбільше суму — 75,800,000,000 долярів, значить, що передбачений дефіцит у висоті 1,230,000,000 долярів. Можливість осягнення надвишки у бюджеті Андерсон зобумовлює посиленням боротьби з інфляцією в різних ділянках господарського життя, в чому може допомогти видатно преса, як вправник і керівник публічної опінії. На думку Андерсона, З'єдинені Держави можуть мати світле і тривале господарське майбутнє без інфляції і тому теж треба докласти усіх зусиль для її поборювання. Висловлюючи цю свою віру, Андерсон водночас із цим перестеріг проти всіх спроб штучного приспішування „буму" (пожвавлення економіки), бо це може мати теж некорисні наслідки. Зокрема Андерсон виступив рішуче проти поглядів, поширених у деяких господарських колах, що, мовляв, „невелика" інфляція є добра для господарського розвитку і що вона не має ніякого впливу на бюджетовий дефіцит. Промови Андерсона слухало 1,250 учасників, влаштованого Американською Ассоціяцією Газетних Видавців.

Місце народження Трумана стало стейтовою пам'яткою

Ламар, Мізурі. — 19-го квітня відбулося відкриття стейтової пам'ятки-дому, в якому народився кол. президент Гаррі С. Труман. Головну промову виголосив сенатор Стюарт Саймінгтон, який сказав, що „Труман — це частина Америки", і якби навіть Труман не був президентом ЗДА, то він вартував би того, щоб його вшанувати, бо його життя — „це дзеркало Америки". В цьому меморіяльному тепер домі в 1882-1885 роках жили батьки Гаррі С. Трумана, і в ньому народився пізніший президент ЗДА. Це є білий дерев'яний дім із площею в 4,000 містечку, який закупила була Спілка автомобільних робітників і пізніше подарувала стейтові Мізурі, який зробив із цього дому меморіяльний дім ім. Гаррі С. Трумана.

Похорон сл. п. Іллі Гузара відбувся при масовій участі громадян

Ню Йорк. — В ранніх годинах минулого понеділка, 20 квітня, місцева Українська Громада відпровадила на вічний спочинок свого заслуженого піонера, сл. п. Іллю Гузара, що помер минулого четверга, 16-го квітня, на 74-му році життя. Покійний належав до тих громадян, що організували і будували Американську Україну, зокрема Українську Громаду в Ню Йорку. Впродовж 12 років він був головою Т-ва „Дністер", 361 Відділу УНСоюзу, а за заслуги для цієї організації був найменований першим почесним членом. В рр. 1933-37 був головним радним УНСоюзу. Похоронні обряди, що їх відправляв всч. о. Кулинич, зачались в похоронному заведенні Петра Яреми, звідки сформовано похід з прапорами та перевезено Покійного церкви св. Юра, а опісля на цвинтар Кальварію. В похоронах взяли участь численні громадяни, включно із сотнями шкільної дітвори зі школи св. Юра. Після похорону в домівці „Дністра" відбулись поминки, якими проводив адв. Михайло Пізнак, згадавши напочатку про багатобічну працю та заслуги Покійного дял Громади. Від імені УНСоюзу промовляв його головний предсідник п. Д. Галичин, згадуючи, що найкращим признанням заслуг Покійного для спільноти можна вважати масову участь в похоронах шкільної дітвори, якою він завжди опікувався, бувши першим головою Т-ва Родичів в 20-их роках. Між промовцями був ще гол. контролер УНСоюзу та секретар Т-ва „Дністер" п. Петро Кучма і опісля б. голова „Дністра" п. Ковальчук, на заклик якого приявні на поминках склали 82 доляри на організований тепер при Т-ві „Дністер" стипендійний фонд. Від Родини Покійного промовляв його син, Еміль Гузар, відомий діяч з молодшої ґенерації, голова Дирекції УНДому в Ню Йорку.

УКК відбув нараду в справі Народного Фонду

Ню Йорк. — У п'ятницю 17 квітня ц. р. ввечері відбулася тут в канцелярії УККА нарада в справі УНФонду. В нараді взяли участь пп. Д. Галичин, И. Лисогір, бюджетовий директор, вибраний Радою Директорів на її першому засіданні в Вашинґтоні 23 лютого ц. р. І. Дужанський, В. Мудрий і В. Приходько. Нарада ствердила, що по 17 квітня ц. р. такі місцевості, як Джерзі Ситі, Янґставн, Огайо, Питсбург і Мек Кіз Ракс (Пенс.), Сиракюзи, Н. И. і Бриджпорт, Конн. збільшили свої збірки і вплати — в порівнянні з минулим роком — до УНСФонду, тоді як більші і найбільші українські середовища в ЗДА по цей же день не довели своїх збірок і вплат до УНФонду навіть до минулорічної висоти. Бюджетовий директор запропонував створити Бюджетову Комісію, склад якої намічено. Члени тієї Комісії будуть проголошені аж після затвердження їх Екзекутивою та Радою Директорів. Крім того п. І. Дужанський виявив бажання відбути потрібну кількість поїздок у терен, щоб наладнати збірковий апарат для УНФонду. Рішено дати бюджетовому директорові в цих справах вільну руку, зокрема в праві підбору відповідних людей у поодиноких місцевостях, які проводили б збіркову кампанію для УНФонду на 1959 р. До цієї кампанії рішено запросити всіх членів Політичної Ради. Щождо збірки за 1958 рік ,то рішено повести кампанію в пресі і видати виказ платників за 1958 р.

Ілля Була обраний на голову Відділу УКК в Боффало

Боффало, Н. И. — Іллю Булу, відомого місцевого діяча-піонера, заслуженого голову 127-го Відділу Українського Народного Союзу, обрано на голову місцевого Відділу Українського Конгресового Комітету на річних загальних зборах, що відбулися тут 19-го квітня. Зборами, в яких взяло участь 65 представників місцевих організацій та індівідуальних платників національного датку до Фонду УКК, проводила Президія з д-ром М. Лозою, як головою, і дир. В. Шарваном, як секретарем, у проводі. Централю УККомітету репрезентував на цих зборах ред. Володимир Душник, з'ясовуючи зібраним систему і цілі УКК та його найширшу акцію в користь української визвольної справи, як і його великі потреби на ведення цієї акції, зокрема фінансові потреби, що їх повинно заспокоювати наше громадянство своєю жертвенністю до Народного Фонду УКК. У дебатах, які розвинулися після доповіді і звітів, порушено цілий ряд важливих справ, зокрема таких, як справа відповідних прав в УКК для індівідуальних платників національного датку, справа молоді і її виховання, справа українсько національности в громадянських паперах і ін. В окремих резолюціях збори зайняли становище до актуальних проблем американської і міжнародної політики. До нової Управи Відділу УКК, яку очолює п. Ілля Була, обрані: п. Мих. Лисак і д-р Нестор Процик — заступники голови, п. Степан Шепилявий — секретар, п. Вол. Чопик — публічні зв'язки, д-р Мих. Лоза — культурний референт. — Місцева американська преса подала вістку про ці збори.

Українці Великого Ню Йорку і Околиці підготовляються до участи в Параді Льояльности

Ню Йорк. — Щорічним звичаєм, що став уже традиційним у житті великої громади міста Ню Йорку, Комітет Об'єднаних Американсько-українських Організацій міста Ню Йорку, як Відділ Українського Конґресового Комітету Америки, при співучасті Українсько-Американських Ветеранів в рямцях загального американського Комітету підготовляється до відзначення Дня Льояльности участю у традиційній Параді, що цього року відбудеться в суботу 25 квітня о год. 1.30 по полудні по П'ятій евні від 64-ої до 38-ої вулиці. Своєю масовою і зорганізованою участю в поході наша громада виявляє перед високими американськими репрезентантами нашу подяку новоприбраній Батьківщині, а з другого боку протестує проти московського комунізму, як гнобителя України та інших поневолених народів. В цій справі відбулись збори представників організацій, на яких вибрано маршалів паради та доповнено Комітет, який складається з членів Управи і Контрольної Комісії Об'єднаного Комітету — Відділу УККА такими особами: Володимир Стек, Юрій Волинець, д-р Володимир Калина, д-р Іван Козак, Іван Шемет, Володимир Бакад, Корнель Василик, Михайло Гузар. Похід очолюватиме група дітей в українських народних строях. Під час походу приграватимуть три оркестри, в тому числі оркестра парохії св. Юра в Ню Йорку і Осередку Спілки Української Молоді в Джерзі Ситі. Участь в параді зголосили школа св. Юра, Пласт, СУМА, МУН, Ветерани, Золотий Хрест і оркестри в одностроях, Відділи Союзу Українок Америки і жіноцтво в національних строях та багато інших організацій і товариств Ню Йорку, Асторії, Бруклину зі своїми прапорами і транспарентами. Похід буде фільмований і передаваний на телевізії. Нашим обов'язком повинно бути, щоб українська група була якнайкраще зорганізована. Це можна зробити тільки спільними зусиллями, і тому Об'єднаний Комітет просить не жаліти труду для такої важливої справи. Для придбання фондів організації і громадянство повинні складати відповідні скромні, але масові пожертви чи то під час збірки чи в Об'єднаному Комітеті. Успіх праці залежатиме у великій мірі від фінансів.

700 ОСІБ ВІДВІДАЛО УКРАЇНСЬКУ ВИСТАВКУ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі. — Минулої суботи, 18-го квітня, в музейній залі місцевої центральної Публічної Бібліотеки закрито виставку українського народного мистецтва, що була влаштована місцевим Відділом Союзу Українок Америки і тривала від 4-го квітня. Виставку відвідало кругло 700 осіб, переважно американців, в тому багато шкільної молоді і дітвори.

Визначні учні УМІ виступили в Карнеґі Гол

Ню Йорк. — У березні ц. р. відбувся конкурс Ліґи учителів скрипки, віолі і віолончелі в Ню Йорку. З-поміж великого числа учасників Конкурсу вибрано найкращих двацятьох учнів, як виконавців студентського речиталю, що мав відбутися в неділю, 19 квітня, о год. 1.45 в Карнеґі Рісайтел Гол. Між вибраними солістами були визначні студенти УМІ, кляси В. Цісика і О. Мітрига, які виконували скрипкові твори Віталі і Гендля. Акомпаніаторами були теж визначні учні УМІ — піяністи: М. Цісик і Л. Крушельницька.

85-річний Черчил кандидує до парляменту

Винстон Черчил

Лондон. — Колишній англійський прем'єр Винстон Черчил, який 30 листопада ц. р. скінчить 85 років життя, заявив своїм виборцям з підміської округи недалеко Лондону, що він задумує знову кандидувати у найближчих виборах. Промовляючи на зібранні у Вудфорді, старий англійський державний муж тільки наче мимоходом згадав про цей свій намір продовжувати свою активну політичну службу в парляменті, а врешті присвятив свою промову теперішній міжнародній ситуації. Він енергійно підтримав теперішню політику прем'єра Мекміллена і міністра закордонних справ Ллойда та натаврував політику рекомендації соціялістів. Він ствердив, що було б сліпотою заперечувати, що у випадку вибуху нової війни буде вжита атомова зброя. Всю вину за нинішнє міжнародне напруження приписав Москві і її імперіялістичному походові після другої світової війни. Відповідаючи на закид большевиків, що він, Черчил, є ніби автором холодної війни, Черчил признав одне: що він дійсно у Фултоні в ЗДА в 1946 році перестеріг проти байдужости супроти успіхів совєтського імперіялізму. Черчил заявив бажання Англії жити в згоді з Совєтами, але водночас перестеріг Москву, що вона мусить усвідомити собі, що Захід не може погодитись „на дальше побільшення числа країн і народів, над якими вони (москалі) переводять тиранську контролю". Черчил признав рацію Совєтам, що вони можуть боятися відновлення німецького імперіялізму, але водночас підкреслив повне право німців на державне з'єдинення і на таке правління, як його хоче німецький нарід. Черчил приїде з початком травня ц. р. у відвідини до Вашинґтону.

ГОЛОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТР. РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В АРҐЕНТИНІ ВІДБУЛА ЧЕРГОВУ СЕСІЮ

Буенос Айрес (єдо). — Чергова сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації відбулася 12 квітня в приміщенні Українського Клюбу в Буенос Айресі. Головував д-р Василь Іваницький, — секретарював п. И. Кузьмич. Всі українські національні організації, що входять до національної спільноти, об'єднаної в УЦР, були численно представлені. Голова УЦР проф. Є. Онацький склав короткий звіт з діяльности Управи УЦР за час від попередньої сесії. Він сконстатував, що в звітному періоді відносини між Управою УЦР та управами національних представництв інших народів ,що змагаються за свою свободу, були якнайкращі, престиж УЦР стояв дуже високо, і голова УЦР та інші члени Управи, а головне секретар для зовнішніх зв'язків п. М. Рубінець, були постійно запрошувані на маніфестації та культурні імпрези інших націй. З другого боку й представництва інших націй все брали участь у тих національних святах, що їх влаштовувала Управа УЦР. В урядових колах Арґентини, УЦР користується належним визнанням. Амбасадам великих держав пересилаються реґулярно бюлетені в англійській мові, що їх видає УКК з ЗДА. До французької амбасади передано протестаційного листа в справі зневаги пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри в паризькій телевізії. Секретар УЦР, п. М. Рубінець брав участь у VI Континентальному Антикомуністичному Конгресі в Гватемалі, де одержав уповноваження заступати Арґентину і був обраний постійним представником в Американській Федерації Оборони Континенту в'д Комунізму. На жаль, за браком коштів і відповідних сил — бо Управа УЦР, як відомо, була з самого початку сильно здекомплектована, — досі не здійснене давнє бажання української спільноти — мати історію України в еспанській мові. На минулій сесії Головної Ради це завдання перебрали на себе пп. Ів. Григоращук та Т. Хомишин, які, виїжджаючи в своїх справах до ЗДА і Канади, отримали від УЦР уповноваження порушити справу фінансування друку Української Історії Дм. Дорошенка в еспанській мові перед відповідними чинниками. Ця акція покищо не дала бажаних успіхів. Значну увагу присвятила була Управа УЦР нашому шкільництву. На цьому відтинку, завдяки старанням референта шкільництва проф. Липинського, осягнено деякі успіхи: створено Педагогічну Громаду, що мобілізує вчительські сили і обробляє шкі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Крайова Пластова Таборова Комісія відбула свої річні наради

Ню Йорк. — В суботу 18 квітня відбулася тут, в приміщенні Народного Дому, конференція у справах пластових таборів, скликана Крайовою Таборовою Комісією, яка існує при Крайовій Пластовій Старшині й займається одною з найважливіших ділянок пластового виховання молоді — літнім таборуванням. У конференції, що нею проводив голова Комісії пл. сен. Олег Микитей, а секретарювала пл. сен. Евстахія Гойдиш, взяли участь коменданти минулорічних та цьогорічних таборів і представники Окружних Пластових Осель та Окружних Пластових Комісій з терену ЗДА, зокрема з пластових осередків, які мають власні таборові оселі, як Ню Йорк, Боффало, Клівленд, Шикаґо і ін. Після привітального слова голови Крайової Пластової Старшини пл. сен. Ярослава Падоха й намічення найважливіших таборово-виховних проблем, складали справоздання з переведення минулорічних таборів коменданти пластунства, а після них поділилися своїм минулорічним досвідом у таборових справах коменданти таборів. Основною частиною наради було намічення програм цьогорічних таборів. Програму новацьких таборів реферували пл. сен. Е. Гойдиш і Ольга Кулинич, а юнацьких пл. сен. Леся Храплива і Юліян Крижановський. Організаційні та адміністраційні питання реферував пл. сен. мгр. Т. Микитей. Ця цілоденна нарада, яка розпочала цьогорічний таборовий сезон, поклала основи під успішне переведення пластових таборів упродовж недалекого вже літа. Вона повинна звернути увагу батьків на величезне значення, виховне й здоровне, літніх таборів для їхніх дітей.

АЙЗЕНГАВЕР ВИСЛАВ ЛИСТА ДО ХРУЩОВА В СПРАВІ АТОМОВИХ СПРОБ

Оґеста. — Президент Айзенгавер вислав ще 13 квітня ц.р. листа безпосередньо до Хрущова в справі припинення надалі всяких ядрових експериментів, але оприлюднено текст того листа щойно в понеділок 20 ц.м. Дата вислання Президентового листа збігалась з відновленням конференції в цій справі у Женеві, яка триває вже від 31 жовтня мин. року та на якій відбуто вже 78 засідань без позитивного висліду. Головною перешкодою для осягнення порозуміння є спротив большевиків проти встановлення ефективної міжнародної контролі, яка внеможливила б будь-котрій договірній державі крадькома відновити штучні ядрові вибухи. Совєти твердять, що ціллю ЗДА й Англії, єдиних держав, які поруч із СССР мають тепер атомову зброю, є встановити на території СССР „шпигунську сіть" під покришкою міжнародного контрольного апарату і тому вимагають, щоб оті контрольні станиці складались з громадян даної держави, де ті станиці існуватимуть, та щоб атомові держави мали право „вета" проти переводження контролі напр. у випадку реакції інструментів на підозрілий земний струс, який буває при підземному атомовому вибухові, або при землетрусі. У листі Президента вказується на велике значення Женевської конференції і перестерігається перед її повною невдачею. Президент підкреслює, що згода в цій справі була б важливим причинком для дальших переговорів у справі міжнародного роззброєння. Звернувши увагу, що для збереження інтересів оборони необхідно встановити систему міжнародної контролі, що виключила б порушення договору, Президент стверджує, що внаслідку совєтського спротиву покищо „нема підстав до порозуміння". Тому Президент пропонує, щоб „тимчасово", як першу стадію, Женевська конференція погодилась на припинення атомових вибухів в повітрі, в „атмосфері", у висоті 50 клм. (коло 30 миль), бо такі вибухи не вимагали б спеціяльної контролі. Президент підкреслює, що ЗДА є також за згодою щодо припинення взагалі всяких дальших експериментальних вибухів, але, що припинення атмосферичних вибухів було б тимчасовим порозумінням, у першій стадії, після чого прийшло б порозуміння щодо вибухів під землею і поверхнею вод. — Відповідь на листа Президента ще не наспіла. Однак в Женеві совєтська делеґація в Женеві, якій проводить Семьон Царапкін, дала пізнати, що справа залежить тепер від вирішення в Москві, бо, мовляв, внаслідку листа Президента справу вирішують самі прем'єри.

Тіто оскаржує Сталіна в убивстві сотні юґославських еміґрантів

Београд. — Юґославський диктатор Тіто, промовляючи з нагоди 40-х роковин комуністичної партії в Юґославії, заявив, що між двома світовими війнами, коли до Совєтів втекло багато соціялістів і комуністів перед переслідуванням в монархістичній Юґославії, Сталін зліквідував поверх 100 отаких юґославських втікачів. Тіто пояснював великі втрати в людях, що їх зазнала юґославська комуністична партія, саме з вини „чисток", що їх проводив Сталін. Другу атаку проти Совєтського Союзу повів на публічному вічі в Београді в минулу неділю перед 60,000-ою юрбою слухачів — віце-президент Алєксандер Ранковіч. Він оспорив совєтську тезу, що комуністична партія повинна грати „команду" ролю в державі. Ранковіч заявив, що комуністична партія не може діяти „понад голови народу" та легковажити настрої і погляди народу. Ранковіч заперечував, наче б совєтсько - юґославський конфлікт був відокремленим явищем в комуністичному світі та твердив, що, навпаки, цей конфлікт є тільки частиною того самого конфлікту, до якого належать події в Польщі і на Мадярщині. Ранковіч закинув московським большевикам, що вони самі перейняли вже чимало реформ з Юґославії, таких самих, що їх офіційно натаврували, як ніби „ревізіонізм".

До Олімпійської Футбольної Репрезентації ЗДА обрано змагунів з українських клюбів

Ню Йорк. (Б. Прудиус). — У неділю дня 19-го квітня ц. р., селекційна комісія Американської Футбольної Асоціяції визначила на своїй сесії в Ст. Луїс, Мінн., змагунів до Олімпійської Збірної ЗДА у копаному м'ячі. В склад цієї збірної репрезентації ЗДА входять м. ін. чотири змагунів й один резервовий, які репрезентують українські футбольні клюби, а саме Юрій Кулішенко (Тризуб, Филаделфія), Зенон Снилик (Леви, Шикаґо), Олег Ілай, (Тризуб, Филаделфія) і Джім Страхнов (Леви, Шикаґо), та як резервовий змагун, Романенко (Леви, Шикаґо). Ціла репрезентація складається з 18 змагунів і 8 резервових. Олімпійська Збірна ЗДА відбуде в найближчих місяцях свої перші футбольні змагання проти міста Берліну і восени ц. р. візьме участь в панамериканських футбольних змаганнях у Шикаґо. — Склад американської футбольної команди для участи в Олімпійських Змаганнях, що відбудуться в 1960 році у Римі, буде визначений після панамериканських змагань у Шикаґо.

В АМЕРИЦІ

● **Ченці-францісканці** в Ню Йорку на спеціяльній церемонії, влаштованій в одній із церков, „адоптували" нюйоркського кардинала Френсісса Спеллмана. Тепер кардинал може користати з усіх привілеїв цього чину, заснованого 750 років тому св. Францішком з Ассижу. Дозвіл на цю адоптацію надійшов від головної управи Чину францісканів з Риму.

● **Адміністрація Харчів і Ліків** ухвалила заборонити вживання 17 різного роду фарб для виробу губних помад, т. зв. ліпстіків, бо виявилось, що вони шкідливі для здоров'я.

● **51-річний англієць Джек Гедж,** арештований на шляху за їзду в підхмеленому стані, на запит судді, чи він пив перед вирушенням в дорогу, відповів щиросердечно: „Не можу заперечити, що — пив. Я пив, як риба, але не воду". Суддя засудив його на $140 кари і позбавив права керувати автом.

● **Недавно** в часописах появилась вістка про те, що французький урядовий комітет ствердив, що вино „убиває бакцилі, і тому його вплив на людський організм подібний до впливу пеніциліни". Бруклинський рабін Ніссан Ваксман у зв'язку з цим зацитував з Вавилонського Талмуду слова вченого рабіна з 2-го віку Бани: „Кров — джерело недуг, а вино — джерело всіх ліків. Де немає вина, там дуже велика потреба в медицині".

У СВІТІ

● **Сер Роберт Брус Локгерт,** колишній державний підсекретар в міністерстві закордонних справ і ніби один із кращих в Англії знавців відносин у комуністичному світі, твердить у своїй статті, що „прийде день, коли Хрущов звернеться до вільного світу з просьбою допомогти йому у відсічі проти небезпеки жовтої раси". Локгерт переконаний, що сила й апетити китайських комуністів зростають швидше, ніж цього сподівалася Москва, і що совєтсько - китайський конфлікт неминучий.

● **В Південній Кореї** від часу підписання воєнного перемир'я вбито або заарештовано кругло 1,000 комуністичних агентів-шпигунів, насиланих з Південної Кореї. Заявив про це офіційно контр-адмірал Нуни, головний делеґат командування військ Об'єднаних Націй у постійній Комісії перемир'я в Панмунджоні.

● **Італійські комуністи** та їх союзники ліві-соціялісти оскаржують Папу Івана XXIII, ніби він порушив італійсько-ватиканський конкордат затвердженням постанови Святішої Конґреґації, що забороняє католикам голосувати за комуністичні списки та за спільників комуністів у виборах. Вони домагаються, щоб християнсько-демократичний уряд Італії „інтервеніював" у цій справі в Ватикані, що — очевидно — є сутньою цісепітищею.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР

Димісія державного секретаря Джана Фостера Доллеса внаслідок його важкої недуги і призначення його наступником Крістіяна Арчібалда Гертера — це найважливіша остання політична подія в З'єдинених Державах, з величезним значенням для міжнародного світу. Державний секретар — після президента ЗДА і віце-президента — є найвищим урядовцем в державній адміністрації цієї країни. Коли перший державний секретар ЗДА, Томас Джефферсон, мав у своєму ресорті всього лише шістьох службовців і двох посланців, то нинішній апарат державного департаменту охоплює 35,263-х службовців, в тому числі 12,819 на етаті Адміністрації міжнародної співпраці (допомоги закордонові), що підлягає державному департаментові, із 3,510 особами на відповідальних становищах. Державний департамент втримує 286 закордонних станиць у 89 країнах, в тому числі 78 амбасад, 3 леґації, 173 консуляти, 25 консулярних аґенцій, 4 спеціяльні місії і 2 спеціяльні станиці. За Томи Джефферсона бюджет державного секретаріяту, включно з його власною платнею, становив 5,950 долярів. Нинішній річний бюджет цього самого ресорту охоплює 276,765,000 долярів, з чого 110,770,000 іде на платні, а 720.000 долярів — на репрезентаційні витатки, не рахуючи репрезентаційних коштів, що їх покривають деякі амбасадори, напр. в Англії і Франції, з власної кишені. Державний департамент у Вашингтоні дістає щоденно 35,000 депеш і листів, а його кур'єри роблять річно 8,500,000 миль по всьому світу.

Вже самий перелік цих цифр указує на величезну відповідальність американського державного секретаря. Ця відповідальність стає ще виразнішою, коли взяти під увагу суть його праці — керівництво закордонною політикою ЗДА, лідера вільного світу. Хоч формально за закордонну політику відповідає Президент, але фактично він здебільша затверджує становище свого найближчого дорадника, керівника державного секретаріяту, як це особливо робив Д. Д. Айзенгавер супроти Дж. Ф. Доллеса. Силою своєї індивідуальности, своєї гігантської праці і свого організаційного таланту Доллес встановив не тільки цілий ряд твердих принципів для майбутньої закордонної політики ЗДА, але й створив такий персональний апарат державного департаменту, який гладко й гармонійно може діяти незалежно від змін на найвищому становищі.

Ця остання обставина облегшує працю новому державному секретареві. Маючи нині 64 роки життя і близько 40 років працюючи на різних державних становищах, в тому числі 12 років як член Палати Репрезентантів, чотири роки як губернатор стейту Мессачусетс й останні три роки як перший заступник державного секретаря, — К. А. Гертер має за обою великий досвід, сполучений із знанням справ і особистим тактом. Тому призначення його наступником Джана Фостера Доллеса зустрінулося з загальним признанням. Сталося воно після наради Президента з Доллесом і його найближчими дорадниками. Як твердять знавці вашинґтонських відносин, найпершим арґументом, що вплинув на вибір саме Гертера, є найбільша запорука, що засаднича лінія закордонної політики ЗДА з його призначенням не буде змінятися.

Сам він, К. В. Гертер, відмовився висловитись меріторично про будь-яку актуальну міжнародну проблему з суто-формальної причини: мовляв, він ще не затверджений Сенатом на своєму новому становищі. Але фактично він став перед цілою низкою найважчих іспитів. 29-го цього місяця відбудеться конференція міністрів закордонних справ ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини для остаточного виготовлення спільної тактики на з'їзді з совєтським міністром закордонних справ 11 травня ц. р. у Женеві. На цих зустрічах і на передбаченій на літо конференції „на вершинах" будуть розглядати справи Берліну, Німеччини, розброєння, европейського пакту безпеки, себто насправді — справу такого найдоцільнішого відпору новій совєтській політичній офензиві, який не був би ні капітуляцією Заходу, ні новою війною. Але поруч із справами европейського континенту є ще гостро актуальна проблема Іраку, де комуністи., з активною допомогою Москви, захопили всі ключеві позиції. На Далекому Сході комуно-китайський імперіялізм дістав нове потвердження у подіях в Тибеті. Заяви Фіделя Кастро і остання револьта в Болівії актуалізують взаємини ЗДА з південно-американським кітлом. Вільний світ потребує нині більше, ніж будь-коли енерґійного, ясного і авторитетного американського лідерства.

Новий державний секретар вступив на цей пост у важкий і відповідальний час. Проте, не тільки характер цієї зміни, що був подиктований природньою, а не політичною конечністю, як і індивідуальність нового державного секретаря дозволяють на впевненість, що Америка затримає своє лідерство, а з ним і мир у міжнародній політиці.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ВАЛЬҐАЛЯ СЕНАТОРІВ

У Вашингтоні — багато церков, небагато дзвіниць і дуже мало дзвонів. Тому мелодійна гра двадцяти семи дзвонів різної величини й сили, що залунала на Капітолійському Горбі 14-го квітня, прозвучала в звичайному шумі столичного будня заразом чужо і мило. Вона голосила, що саме відкрито пам'ятник-вежу Робертові А. Тафтові, покійному сенаторові з Огайо. Струнка, біла мармурова вежа на сто стіп заввишки знімається вгору на зеленому травнику північно-західнього рогу Капітолійського парку, з могутньою копулою Капітолю позаду. У підніжжя її — мармурова криничка і бронзова постать сенатора. — Дивиться вона не на Капітоль, де діяв Роберт Тафт, а в противну сторону, на захід, де в далині стоїть Білий Дім, про який надаремне мріяв усе своє життя покійний сенатор. І це було неначе іронією долі, що саме той, хто в 1952 році остаточно заломив мрії Тафта, президент Айзенгавер, відкривав йому пам'ятник. Тафт не добився місця в Білому Домі, але здобув місце в історії свого народу. Айзенгавер здобув Білий Дім, — чи здобуде він пам'ятник?

Відкриття пам'ятника Тафтові було неначе завершенням іншої події, що відбулася в Капітолю якраз за місяць перед тим — відкриття Вальґалі — Залі Слави Сенаторів. З портретами п'ятьох „найбільших".

Ще в минулому столітті постала була ідея увіковічнювати промінентних сенаторів портретами, та аж у 1956-му році створено комітет із 5-ох сенаторів, з Кеннеді на чолі, щоб вибрав п'ять своїх найвизначніших колеґ. Кеннеді любить поринати в історію, і недавно видав цікаву книжку „Профілі відваги" („Профайлс ін Коридж") про своїх, на його оцінку, найбільше відважних у житті попередників у Капітолі.

Це було нелегке діло. Комітет засягнув опінії 150 істориків і розписав свого роду анкету між сенаторами; дискутував критерії „величі" людської й історичної, щоб вибрати п'ять із числа 1331, що служили в Сенаті ЗДА, від початку його існування. Нарешті вибрали. Мальовано портрети вибранців, вбрано їх у консервативні, барокові круглі рями і, закривши полотном, повішено в рецепційній залі Сенату.

Ось ці вибранці: Джан С. Калгун з Південної Керолайни, Даніель Вебстер з Масачусетсу, Генри Клей з Кентакі, Роберт Лафолет з Висконсину і Роберт А. Тафт з Огайо.

Цікаво, що перші три із п'ятьох вибраних були дітьми одного часу. Калгун і Вебстер навіть народилися — (1782), — а Клей і Вебстер померли в тому самому році (1852), всього через два роки після Калгуна. З інших боків політичних барикад, з іншою життєвою філософією, з іншими характерами — вони всі три мали величезний вплив на тодішнє оточення і на біг історії ЗДА, вплив, який завдячували свому розумові й особистим прикметам.

Ось Калгун, завсіди похмурий, непривітний, завзятий. Був подвижником, теоретиком і філософом незалежницьких прав окремих стейтів у відношенні до Унії. Він психологічно й теоретично неначе підготовив ґрунт під пізніший конфлікт Півночі з Півднем. Був віце-президентом Адамса (мол.) і Джексона, але віддав честь і позицію, щоб стати сенатором Південної Каролайни і боротися за права Півдня. Вмирав із словами: „Південь, бідний Південь, що тепер буде з ним?"

Його противник із Півночі, Вебстер з Масачусетсу, найбільш золотоустий із тієї „трійки ораторів", ідеаліст, націоналіст-патріот Унії ввійшов в історію своїми славними промовами, а особливо тою з 26 і 27 січня 1830 року, коли відповідав на твердження одному південному сенаторові, що стейти можуть відмовитись виконувати закони, встановлені федеральним Конґресом (нулліфікація). — Два дні держав він Сенат у чарі своїх слів, наймогутніших красою і силою переконання в історії цього тіла, із славним фіналом: „Воля й Унія, тепер і назавжди — одна, неподільна".

Між ними — Генрі Клей, великий майстер компромісів у політиці, милий, люблений політик-дипломат, що не раз рятував країну від роздору своїми поєднуючими, компромісовими потягненнями. А все таки, в одному не знав компромісів: у згоді зі своїм сумлінням. Довгі роки він мріяв про пост президента держави, і справді не було гіднішого від нього на це становище. Але не складалося йому, і він відмовлявся навіть для такої цілі іти в незгоду з переконанням. — „Я радше буду правим, ніж президентом", — сказав він раз, і тими словами ввійшов в історію.

Колись усі три змагалися між собою, обмінювалися гіркими словами і не признавали один одному прикмет величі. І тільки історія оцінила діло їхнього життя, і тепер поставили їх на п'єдестал.

Минуло майже три четверті століття, поки новий „великий" появився на сцені Сенату. Роберт Маріон Лафолет, старший, був сенатором від 1906 року до смерти в 1925 році. Був бойової натури, хрестоносець-ліберал, проґресист. У критичні часи війни і повоєнних труднощів він ішов спершу проти участи Америки в війні, потім проти Ліґи Націй і т. д. Боровся за федеративну реґуляцію умовин праці. Мав великі перепони, і власний його стейт хотів засудити його політично. А проте, він вдержався і був провідником групи, що тримала балянс у Сенаті. Кандидував на президента від Проґресивної Партії, але без успіху. Однак у свій час був подвижником п о с т упового руху.

Завзятий ідейний консерватист Тафт став у ряди великої п'ятки немов противагою проти проґресивного хрестоносця Лафолета.

Тафт був сенатором від 1939 року до кінця життя, 1953 року, і за той час став одною з наймогутніших постатей Конґресу. Для своєї Республіканської партії став „містер Ріпабліксн", але для своїх противників став також „містер Інтеґриті" (чесність) за те, що ніколи принципів своїх не ламав задля будь-якої користи. Свої молодечі роки прожив у Білому Домі, де батько його був господарем, і все життя мріяв про те, щоб вернутися туди в ролі президента! Чотири рази, від 1936 до 1952 року — він змагався за кандидатуру на президента і чотири рази програв у партії, духовим провідником якої був. І хто знає, чи власне чесно-вперта послідовність і безкомпромісовість його не були причиною його поразки. Ось у 1946 р., напередодні виборів 1948 року, коли, здавалося, такий близький був успіху, він несподівано стягнув на себе обурення країни за те, що чесно і з переконанням виступив проти Нюрнберзького процесу, який, на його думку, був противний американській традиції справедливого суду. Тепер багато є таких, що додержують тієї самої думки, але тоді ще сантимент горів вимогою кари за всяку ціну.

Лафолет і Тафт дістали, як і їх попередники, оцінку „великих" між сенаторами. Дістали її від людей за свою велич, яку ті люди самі ще відчували. Ще, здається, мусить історія видати свій осуд. А вона потребує часу і перспективи. Щойно прийдешні десятиліття скажуть, чи Лафолет і Тафт своїм життям і ділом справді вплинули на хід історії. Тепер ми тільки знаємо, що їх постаті великого формату були на службі тієї історії.

Євген Онацький

НЕБАЖАНІ ДИПЛОМАТИ

Арґентинський уряд 7-го квітня ц. р. оголосив, що він визнає небажаним дальше перебування в Арґентині радника совєтського посольства Ніколая Белоуса, і передав совєтському послові Костеву домагання, щоб Белоус залишив арґентинську землю протягом 48 годин. На другий день, 8-го квітня, проголошено „небажаними особами" ще трьох членів совєтського посольства — Дімітрія Діяконова, першого секретаря, Дімітрія Ґвімрадзе, другого секрет а р я посольства, та Ніколая Демідова, начальника консулярного відділу, і Святослава Кузнецова, атташе для культурних справ в румунському посольстві. — (Між іншим, звертає на себе увагу чисто „румунське" прізвище високого урядовця румунського посольства). — Щодо цих чотирьох, то арґентинський уряд не поставив вимоги про їх негайний виїзд, але їх „небажаність", очевидячки, до виїзду приведе.

Арґентинський уряд ще не дав докладних причин такого свого рішення, обмежившись покищо загальним твердженням про їх активне втручання у внутрішні справи Арґентини. Докладніше повідомлення в цій справі буде дано за кілька днів. Але й тепер уже відомо, що вищеназвані дипломати брали активну участь у підготові вуличних розрухів, що виникли 3-го квітня, коли добре організовані „ударні групи" намагалися використати маніфестації синдикального характеру, щоб посіяти неспокій і спровокувати поліцію на витворення кількох „мучеників". З цією метою палено приватні автомобілі та муніципальні омнібуси, розбивано й грабовано вітрини крамниць. Але поліція, сконстатувавши, що „народ", себто широкі маси населення, в цих розрухах участи не бере, на провокацію не піддалася і зброї не вживала, обмежившись слізними бомбами та притриманням понад 160 найбільш провокативних осіб. А. Вітоль, міністер внутрішніх справ, заявив з цього приводу через радіо:

„Це був плян дуже уважно розроблений. Протестаційні маніфестації використано проти деяких заряджень уряду та проти поліційних заходів безпеки, щоб розвинути підривну акцію явно бунтарського характеру. Комуністи одержали відповідні накази не лише льокального, але й інтернаціонального характеру. Уряд має в руках безперечні на це докази. Уряд ужив заходів, щоб скінчити з цими розрухами, і попереджає, що діятиме в кожному окр е м о м у випадку з найбільшою енерґією не тільки для того, щоб забезпечити внутрішній спокій, але й щоб уникнути інфільтрації з-за кордону, яка порушує нашу северенність. Деякі представники закордонних держав мусітимуть залишити нашу країну, бо вони порушили інтернаціональні норми. Уряд стверджує своє попереднє бажання утримувати дипломатичні зносини з усіма країнами світу, але стверджує також, що не дозволить нічийого втручання у внутрішні справи Арґентини".

„Ля Пренса", найбільший щоденник Буенос Айресу, коментуючи вигнання з країни совєтських дипломатів, завважує: „Не раз траплялися випадки, що того чи іншого дипломата визнавано в тій чи іншій країні „небажаним",— але звичайно тоді йшла справа про завелике бажання здобути ті чи інші політичні чи військові інформації, що могли б бути корисними урядові того дипломата. Тут маємо справу з цілком іншого характеру діяльністю — з безпосереднім втуручанням у справи внутрішнього ладу. І ще інша різниця тут помічається: у справах шпигунства той чи інший дипломат може діяти ніби з власної ініціятиви, але коли йде справа про урядовців держав відомих своєю залізною дисципліною, що не терпить жадних особистих ухилів, то тут не може бути нічого іншого, як тільки виконання вищих наказів."

Звертає на себе увагу факт, що на адресу Белоуса прийшло останніми часами аж три тонни пропаґандивного матеріялу. Відлетів він до Москви 9-го квітня, за півгодини до закінчення терміну 48 годин, даних йому для виїзду. Проводи його були, можна сказати, тріюмфальні: посли й урядовці всіх сателітних посольств явилися в повному складі, не кажучи вже про саме совєтське посольство.

Акція совєтських дипломатів в Арґентині — тільки частина загальної підривної акції, що її заплановано, як ми свого часу зазначали, при зустрічі Мао Тсе-тунґа з Хрущовим у Пейпінґу минулого року, для „звільнення" Південної Америки. Не дурно ж і з Мехіко вигнано недавно двох совєтських дипломатів за те, що активно втручалися в справу підготови страйків на залізницях. А от 8-го квітня Карльос Каррільо Сміт, міністер арґентинського уряду, у документованій доповіді перед перуанським сенатом виявив, що в розрухах, які вибухли 1-го березня в копальнях Ля Орожа, також сконстатовано безсумнівну акцію комуністичних ударних груп, що одержують інструкції з-за кордону. Варто також згадати, що із 154 осіб, затриманих внаслідок розрухів 3-го квітня, аж 24 особи — чужинці, і з них значна частина тільки недавно приїхала до Арґентини, — треба думати із спеціяльними завданнями...

Лише кілька країн Латинської Америки підтримують дипломатичні зв'язки з Москвою та її сателітами. Але і в цих небагатьох країнах „небажані" дипломати вже мають свою історію, яку варто пригадати. З того самого Мехіко в 1929 р. видалено совєтську посолку Колонтай, що була пізніше посолкою в Норвеґії: виявилося, що вона брала участь в підривній діяльності, яка мала викликати революцію. Після її видалення уряд Мехіко розірвав дипломатичні зносини з Москвою.

У 1957 р. кількох совєтських фотографів, що прибули до Уруґваю як туристи, заарештовано, коли фотографували вони заборонені зони в порті Монтевідео. Виявилося, що вони мали якнайтісніші зв'язки з совєтським посольством. Тоді ж численні еміґранти з України та інших країн під московським режимом, разом із своїми дітьми, вже родженими в Арґентині, Уруґваї й Параґваї, покинули ці країни, щоб повернутися „на родіну". Всю цю кампанію повороту „на родіну" активно підтримували совєтські дипломати, що зрештою викликало протестаційні ноти відповідних урядів.

Також у 1957 р. дипломатів Чехо-Словаччини в Еквадорі вигнано з тої країни, внаслідок „нестерпного втручання" в справи Еквадору, що виявилося в серії поважних розрухів серед робітників та студентів. Того ж самого року уряд Перу вигнав чехословацьку дипломатичну місію за те, що допустилася, за виразом офіційного комунікату, „непрощенної помилки", уповноваживши Равля Саляса, секретаря політичної комісії комуністичної партії, призначити без жадного його на те права п'ятьох осіб, що мали представляти в Ляйпціґу перуанське робітництво на IV Конґресі Світової Федерації Робітничих Синдикатів.

У вересні минулого року, Владислав Сидоренков, третій секретар совєтського посольства в Монтевідео, мусів нагло залишити уруґвайську столицю, бо, як виявилося, займався шпигунством, купуючи потрібні йому інформації. Коментуючи цю подію, уруґвайський щоденник „Ель Паїс", писав, що Сидоренков був тільки „одним із тих третіх секретарів" що їх Москва ввозить у Монтевідео „з єдиною метою здобувати інформації потрібні для осягнення її тоталітарних цілей".

Відомо, що чимало інших совєтських дипломатів мусіли вертатися до Москви на вимогу відповідних урядів. Для нас завжди було ясним, що совєтські дипломатичні представництва в усіх країнах — кубла шпигунства та підривної діяльности.

Любомир Винар

„ЛЬВІВСЬКИЙ БУКВАР" ІВАНА ФЕДОРОВИЧА

Дотепер дослідникам українського раннього друкарства була відома лише одна друкована книга з львівської друкарні Івана Федоровича— а саме „Львівський Апостол" 1491-му році в Кракові виФедоровича більшість українських дослідників уважає „батьком українського друкарства" — хоча цей почесний титул належить німцеві Швайпольтові Фіолеві, що в 1491-му році в Кракові видав три перші слов'янські інкунабули, друковані кирилицею, які рівночасно були першими українськими стародруками. Не зважаючи на те, роля І. Федоровича в розвитку слов'янського друкарства величезна і вже належно оцінена в численних наукових працях. Зокрема, в українському друкарстві І. Федорович залишив тривалий слід, як основник типографії в Заблудові, Львові й Острозі. В ранніх 1950-их роках у науковому світі вже були вістки про новознайдений львівський „Буквар" Івана Федоровича з 1574-го року, а вслід за цим проф. Роман Якобсон у „Гарвардському Бібліотекарському Бюлетені" (т. IX, 1955, ч. I, ст. 5-45) надрукував першу аналітично-описову монографію п: н. „Буквар Івана Федоровича" (Ivan Fedorov's Primer), що дотепер є одинокою працею на цю тему. Свою розвідку Якобсон доповнив повною репродукцією (фотостатичні відбитки) букваря. Українські науковці ще й сьогодні не присвятили цьому виданню жадних статтей, хоча від перших вісток про віднайдення „Букваря" вже минає десять років. Цю прогалину в українській науці слід чимскорше заповнити, хоч би тому, що висновки проф. Якобсона не завжди засвідчують об'єктивність.

Перша вістка про „Російську граматику" І. Федорова появилася в праці С. Ліфара про Сергія Дяґілева в 1940-му році — одначе, через вибух другої світової війни, ніхто не звернув належної уваги на цю нотатку. Князь Сергій Дяґілев, відомий російський артист, був палким колекціонером с л о в 'янських стародруків. — Перебуваючи в Римі в 1927-му році, він набув цей неоціненний друк. Аж з 1953-му році стало відомо, що Гарвардська Бібліотека набула цей одинокий у світі примірник „Букваря" з приватної колекції Бориса Кохна. Московська „Правда" з 30-го жовтня 1954-го року подала вістку, про іншу копію „Букваря", що мала б зберігатися в Паризькій Національній Бібліотеці. Однак ця вістка виявилася фальшивою.

„Буквар" Федоровича з 1574-го року є першим друкованим східньо-европейським — а заразом українським букварем. Це видання появилося того самого року, що й „Львівський Апостол" і складається з 80-ох ненумерованих сторін формату вісімки. Не знати, чому Якобсон в загальному уважає „Буквар" за російську пам'ятку друкарської штуки й відповідно до того інтерпретує його зміст. В заключному слові до цього видання Федорович писав: — „Улюблений праведний християнський руський народе грецького обряду. Те, що я вам написав, не походить від мене, але я уложив, в короткій формі для скорого навчання молоді, на основі наук божественних апостолів і Богом надхнених святих отців та й дечого мало з граматики преподобного вітця нашого Івана Дамаскина. І, якщо цей труд мій стане гідним вашої любови, прийміть його з любов'ю, а я хочу ревно потрудитися над іншими Богу угодними писаннями, якщо Бог поблагословить вашими святими молитвами. Амінь". — „Руський народе" Якобсон перекладає, як „Russian people", що є звичайним перекрученням оригінального тексту. Як бачимо, — „Буквар" був призначений для шкільного навчання, і дуже правдоподібно був замовлений для Львівської Братської школи. Це наше припущення покищо не має

(Закінчення на стор. 3-тій)

КОЛИСКОВА

Ой гулі-гулі, сни-голуб'ята,
Розправте крильця свої —
хмарини.
Розсипав вечір зірки-зерята,
Мов тарілку, на небо синє.

Їх місяць-півник
клює до ранку,
І ронить в трави
одну по одній.
Ой, гулі-гулі, летіть до ґанку,
Ширяти годі в нічній безодні.

Ой, гулі-гулі, в моє віконце,
Не забаріться, глядіть
за північ,
Нехай насняться
маленькій доньці
Зерята-зорі і місяць-півник.

Ой, люлі-люлі, моя дитино,
Бо ніч минає, бо ніч втікає,
Жарптиця-сонце у небе злине
Змете зерята і сни зникає...

ТАМАРА КОЛОМІЄЦЬ

Ярослав Герус

ПИСАНКА

(3)

Ні, годі!.. Не може вже довше читати!.. Ох, ті дзвони!.. Бовкають та бовкають!.. Встала, підійшла до радіоприймача, що під стіною, покрутила блискучий кружечок. Хвилина, дві, а з приймача: боввв! Боввв!..

Ох, і тут дзвони! Покрутила інший кружок. Зі скриньки якесь мелянхолійне танґо. Шкода, що не договорилась з Армандом, щоб раніше прийшов... Ще три години... І ті дзвони!.. Знов покрутила кружечок. Голос зі скриньки сильніший. Але дзвони таки голосніші. Не заглушити...

А може б таки піти до церкви... Але, ні! Ні!.. Ті усмішки, ті півусмішки... Ні! А в латинській нецікаво.

Ще три години... Що б робити?.. На стільці, біля отоманки, телефон. Може б подзвонити, щоб прийшов. Недобре накидатись мужчині. Армандо... Добрий хлопець. Небо рад би для неї прихилити... Дає їй все, чого запрагне... Але чи справді все може їй дати?.. Чи може заповнити оту пустку, оту порожнечу, що чимраз частіше огортає її?.. Ні, цього ніякими мастками не заповниш. Ані навіть отакими ніжностями, як його для неї... Все воно чуже, холодне...

Нараз дзвінок. Хто це може бути?.. А хто ж, як не він! Тільки він! Армандо! Не міг видержати. Стужився хлопець, приїхав раніше.

Пішла до кухні відтиснути ґудзик, що наказує дверям надолі відчинятись. З кухні просто до будуару і — перед дзеркало. В одну руку крейдка до губів, у другу подушечка з пудрою. За хвилю ще одна крейдка, чорна і, отак трішечки, біля очей. У самих кутиках. А ще, правда, ковтки. Оті з перлинками, що їх Армандо найбільше любить... Так, уже все гаразд. Підтягнула вилоги шляфрока вище на непокірні горбочки, ще раз перевірила свою відбитку від голови до стіп, і засміялася:

„О, мія белля! Мія каріссіма!" — закричить зараз з порога, виблискуючи білими, як перли, зубами.

Ось уже стукає... Біжить до дверей, відчиняє і... крок назад!..

— Христос Воскрес, Аничко... — говорить хтось з-за дверей.

— Бо... — не докінчує... Почате слово застрягло десь у горлі... Одна рука придержує двері, друга прислонила очі... Нарешті говорить... Губи дуже дрижать...

— Ні, ні, Іване!.. Йди собі!.. Прошу тебе, йди...

Але Іван не слухає. Замість іти геть, устромив руку в нишеню блюзи і добуває звідтіль щось завинуте в білий папірець. Розгортає папірець, а там — писанка...

— Я, Аничко, нічого від тебе... Я тільки хотів оце... Для тебе... З Великоднем... — говорить, простягаючи до Анички руку з писанкою.

Аничка стоїть, як зачарована... Дивиться на писанку. Та що це з нею?.. Де вона?..

Боввв, боввв, боввв... Дзвонять дзвони... Старенька церковця при доріжці, що змійкою поміж горами... Похилий хрест на дзвіниці... Кругом церкви люди, мов маків цвіт... Ой, скільки ж того квіття вітер під церкву навіяв!..

„Христос Воскрес"! — гримить могутня пісня, аж шибки у віконцях дзвонять... Христос воскреєс, воскреєєс, воскреєєс, воскреєєс... — відповідають гори, плаї, ґруні... „Абисмо, сусідонько, дочекали... Щоб худібка та й ви здорові були..."

Усмішки на устах... Крайчики рукавів при очах...

Уже посвячено паски. Починають розходитися. Вже й її мати кличе, щоб ішла. Але їй не спішно... Жде когось... Ось він уже біля неї... Стиснув ззаду за рамена аж віддихнути важко...

„Христос Воскрес, Аничко!" — і, „цмок" у лице, біля самого вушка...

„Ой, що робиш?!.. Люди ж!.." — а під серцем млісно, млісно...

„Твоя писанка, Аничко!" — говорить і простягає їй на долоні писанку.

Ой, яка гарна!.. Ой, яка!.. У нікого такої немає!.. Сам писав!.. Одну-однісіньку — як щороку — для неї тільки. Тільки для неї... Найкращу з усіх...

Втихли дзвони. Щезла церква, люди... Але не щезла писанка й Іван, що стоїть біля дверей та дивиться на Аничку своїми ясними очима...

Ні, не встоятись довше Аничці... Пускає двері, і — до Івана!.. Прилягла йому до грудей.

— Іване!.. Іванчику!..

Більше нічого... Знову слова застрягли в горлі. Тільки губи ворушаться, а з очей течуть сльози...

А через рік були у старшеньких молодят хрестини. Назвали дівчинку Софійкою.

Але коли Іван приходив з праці додому і брав дитину на руки, і коли мала доня обіймала його своїми рожевими рученятами за шию, тоді він, притискаючи її до грудей, ніжно говорив: „Писанко моя кохана... Писаночко найдорожча!..

А Аничка всміхалась... Часами появлялися в неї тоді в кутиках очей сльози... Але це були вже сльози радости...

Великдень, 1958.

ЗАКЛИК

ЕКЗЕКУТИВИ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки звертається до всіх своїх Відділів із закликом, щоб вони приспішили збірки Національного Датку до Українського Народного Фонду за 1958 рік, а всі, вже призбирані суми якнайскорше пересилали до УККА.

Екзекутива УККА апелює і до всіх Організацій, які є Членами УККА, щоб вони вирівнювали свої залеглості за 1958 і попередні роки, якщо вони ще не сплачені.

Екзекутива звертається так само до поодиноких Платників Національного Датку, які висилають його безпосередньо до УККА і з ним ще за 1958 рік залягають, щоб приспішили його висилку перед замкненням ділового 1958 року.

Щоб дати змогу всім Відділам закінчити збіркові акції для Українського Народного Фонду та своєчасно надіслати збірки до Централі УККА — реченець книжкового замкнення ділового 1958 року пересувається до 15 травня 1959 року.

Звертаючи увагу на хід теперішніх міжнародних подій, Екзекутива вважає, що кожний американський українець зрозуміє необхідність посиленої активности й безперервної праці Українського Конгресового Комітету Америки на всіх ділянках важної і солідної інформації, як при допомозі власних періодичних видань, так і окремих книжкових публікацій. Це вимагає поважних фондів, а їх може дати тільки українська збірнота в ЗДА і таким чином підтримати та належно уфундувати традиційно незалежну в Америці від нікого українську політичну акцію.

За Екзекутиву УККА:

Лев Добрянський (—) голова; Дмитро Галичин (—) президент;

Ігнат Білинський (—) секретарі; Матвій Стахів (—)

Василь Мудрий (—) директор канцелярії.

„ЛЬВІВСЬКИЙ БУКВАР" ІВАНА ФЕДОРОВИЧА

(Закінчення зі стор. 2)

документарного потвердження.

„Буквар" складається з двох основних частин, азбуки та тексту до читання. Папір має водяний знак підкови, подібний до того, який знаходимо в „Апостолі". — Текст букваря має окремі нумеровані розділи. Ця нумерація, як здогадується Якобсон, мала за завдання запізнати дітей з численними кириличними буквами.

Не чуємося компетентними входити в мовну ділянку цього видання, однаке староцерковнослов'янська мова „Букваря" включає багато українізмів XVI століття. Діло мовознавців дослідити цю частину видання і порівняти мову „Львівського" Апостола з мовою „Букваря".

Цікаво зауважити, що ще в XVII столітті цей „Буквар" знаходився в українських руках, про що свідчить анонімова рукописна замітка на останній сторінці книжки. Друк „Букваря" тотожний з друком „Апостола", рівнож заставки — орнаментика цих двох видань та сама. На останній сторінці представлений герб Львова і друкарський знак Федоровича, що зображує щит з буквами ЮАН і вістря стріли, настромлене на товсту букву „Г" — цей самий герб Федоровича був поміщений в геральдичному дереві „Львівського Апостола".

Слід зазначити, що одинокий екземпляр „Букваря" зберігається в Гарвардській бібліотеці, в якій знаходиться також примірник „Львівського Апостола".

Львівське видання „Апостола" і „Букваря" з 1574-го року було значним кроком вперід у розвитку українського друкарства. Його висока мистецька вартість стала прикладом для наступних поколінь слов'янських друкарів. Видання „Букваря" мало великий сплив на розвиток освіти на українських землях. Одночасна поява двох львівських інкунабул свідчить про якісність львівської друкарні І. Федоровича, в якій мусіло бути затруднених декілька професійних друкарів і чимало робітників. Можливо, що з часом не один примірник „Букваря" знайдеться також і на українських землях.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт в поклоні Т. Шевченкові

Цьогорічні святкування Шевченківських Роковин пройшли в Дітройті незвичайно торжественно й величаво. Причинилась до того безсумнівно добре дібрана програма у виконанні найкращих мистецьких сил а також простора й акустична заля Чеусей Гайскул, яка притягнула численну українську публіку, що прийшла поклонитись великому Тарасові. Головними спонзорами свята були: Федерація Американських Українців ст. Мишиґен і Метрополітальний Відділ УККА. Обі ці центральні організації, об'єднуючі майже все українське громадянство міста Дітройту, створили спільний діловий комітет з головою Федерації п. В. Довганем у проводі. Комітет цей доложив усіх зусиль, щоб це всенаціональне свято влаштоване на загальногромадській базі відбулося якнайбільш гідно.

Свято відбулось 8-го березня. Складалося із двох частин: концертової і окремо підготованої інсценізації мистецького монтажу із Шевченкових „Гайдамаків" в обрібці і посованні відомої артистки українських театрів п-і К. Бранки - Кривуцької.

Концертову частину започаткувала славна Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка „Заповітом", після чого проф. В. Міяковський, член УВАН, виголосив добре продуману Святкову промову п. з. „Останні три літа Шевченка". Пані В. Биковець відспівала соло дві пісні до слів Шевченка „Садок вишневий" — Гайворонського і „Плавай, плавай лебедонько" — Стеценка. Солістка своїм милим і мелодійним голосом з'єднала собі багато симпатій і бурю оплесків, заслужених оплесків. Другим солістом був басбаритон, член Капелі Бандуристів п. П. Садовий, який прегарно виконав дві пісні комп. М. Лисенка до слів Шевченка „Гетьмани, гетьмани" та „Реве та стогне", і був нагороджений грімкими оплесками захопленої публіки. Обом солістам по-мистецьки акомпаніювала талановита молода учителька гри на фортепіяні в місцевій американській музичній школі пані Л. Терлецька.

Сильне враження викликала деклямація п-і К. Бранки-Кривуцької п. з. „Посланіє" — відповідно до хвилі підібрані і майстерно поєднані фрагменти з поеми Шевченка. Рецитаторський талант і сценічний хист декляматорки opанували слухачів до тої міри, що не одному із них тиснулися сльози до очей.

Черговою точкою програми був виступ тут вже роджденого українця, члена дітройтської симфонічної оркестри, віртуоза віоліста п. Т. Губицького, який під акомпаніямент п. Н. Дениффорда відограв на віолі чотири композиції на українські мотиви, а саме: „Думка" — М. Гайворонського; „Спів широкого Дніпра" — власна композиція; „Українська шумка" — Ф. Боровського та „Два французькі танці" — комп. М. Море. На закінчення концертової частини виступив хор Капелі Бандуристів з мистецьким керівником п. П. Потапенком та в супроводі бандур виконав чотири композиції, даючи тим ще один доказ, що це музична одиниця неперевершеною мистецької вартости.

Окремої уваги заслуговує друга частина Свята, а саме інсценізація „Гайдамаків" з музичним оформленням о. Биковця. В інсценізації, яку злагодила п-і В. Бранка-Кривуцька, виступило шість дівчат: п-і О. Ковальська в ролі української матері; п-і В. Биковець (Оксана); п. А. Марцінів (Ярема); п-і Бранка-Кривуцька (Черниця) та панове М. Григорчук і В. Колосюк. Всі вони вив'язалися із своїх роль добре. Це сталося завдяки праці п-і Кривуцької, яка вложила в постановку цієї інсценізації весь свій театральний досвід та режисерський хист. Й труд не пішов намарне, бо інсценізація увінчалася великим успіхом. Сценічне оформлення і декорація були в руках проф. І. Лук'янчука, який прикрасив сцену портретом Шевченка власної роботи.

Свято пройшло з великим моральним успіхом і закінчилось спільним відспіванням національного гимну. Приявні, покидаючи залю, з повним задоволенням дякували Комітетові за те, що дав їм змогу дві години переживати стільки присмних вражень та незабутніх душевних емоцій.

П. Г.

Свято Шевченка в Вунсакет, Р. Ай.

15 березня Українська Православна Парафія у Вунсакет, Р. Ай., влаштувала свято Шевченка. По Службі Божій о. прот. Михайло Мостенський відправив Панахиду за спокій душі Великого Сина України. Під час панахиди співав чол. хор „Бандура".

По полудні відбулася Академія, присвячена пам'яті Т. Г. Шевченка. Академія почалася в 3 годині співом американського гимну. Чол. хор „Бандура" відспівав „Заповіт" Шевченка. Вступне слово виголосив о. прот. М. Мостенський, назвавши Шевченка Пророком української правди і волі. Чол. хор „Бандура" проспівав „Літа орел" — Стеценка, „Огні горять" — Воробкевича. Після співу деклямували ученці „Рідної Школи": І. Косюк („Вечір") і Є. Барр („Обніміте ж, брати мої"). Вірші продеклямовано з добрими ідеологічними акцентами.

Святкову промову мав проф. Трохим Пасічник на тему: „Світогляд Т. Г. Шевченка". Промова була змістовна. Присутні слухали промову з великою увагою.

Після святкової промови відбулася збірка на Національний Фонд. Перед збіркою сказав коротку промову о. прот. М. Мостенський. Зібрано $74.25. Після збірки відбулася друга частина Академії. Цю частину можна назвати „Молодь Шевченкові", бо в ній, крім двох пісень („Сонце заходить", муз. Роздольського, і „Садок вишневий", муз. Гнатишина), відспіваних чол. хором „Бандура", — всі точки виконали ученики й учениці „Рідної Школи. Денис Тепер прочитав „З дитинства Т. Шевченка", а Сандра Чагарин прочитала „Шевченко вчиться малярства". Читання були гарні, виразні й бездоганні. Це успіх „Рідної Школи". Потім відбулися короткі, цікаво - пов'язані відповідними поясненнями, деклямації. Деклямували: А. Глядяк, П. Мішанець, В. Павлишин, Д. Ясінчук, М. Градюк, П. Павлишин, Т. Липський і Л. Кольська. Потім усі вони заспівали пісню: „Ось він високо над нами". Присутні слухали і деклямації і пісні з захопленням і нагородили маленьких артистів рясними оплесками. Кінцеве слово виголосив п. Дмитро Ясінчук, голова Парафіяльного Уряду, оголосивши наслідки збірки і тепло подякувавши виконавцям за вдале виконання програми і гостям за численну участь і щедрі датки на Український Національний Фонд.

Свято закінчилося співанням українського національного гимну. Треба з приємністю й вдячністю підкреслити: Крім о. прот. М. Мостенського і проф. Т. Пасічника, всі виконавці (і співаки хору „Бандура") тут — родженi українці, друге і третє покоління. Відчувається глибока національна свідомість і добра систематична праця. Свято мало великий моральний успіх. Відбулося в парафіяльній залі при українській православній церкві ім. св. Михаїла.

С. Лісовий

На поминках, по похороні в дні 2-го квітня 1959 р.

бл. п. **КОРНЕЛІЇ МАНДЗИК**,

дружини д-ра Михайла Мандзика, лікаря в Рочестері, зібрано на залишенців в Европі — $41.00 (в тому $10.00 д-р Михайло Логаза, лікар з Сиракюзах, замість квітів на могилу).

Згадану готівку переслано до Української Медично-Харитативної Служби в Мюнхені, — Німеччина.

Перед Конвенцією СУА в Ню Йорку

Як вже подавано в пресі, 12-та Конвенція СУА відбудеться 27- і 28-го червня 1959 року в Ню Йорку. Конвенцію попередить Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, який відбудеться безпосередньо перед Конвенцією 24, 25 і 26-го червня також в Ню Йорку. Безумовно ці два жіночі з'їзди викликують велике заінтересування серед українців великого Ню Йорку тому, що довгі роки такого жіночого з'їзду в Ню Йорку не було. Ціль тих обох з'їздів є величава: плекати почуття єдности серед українського жіноцтва, розкиненого по всіх закутинах землі, та сконсолідувати і побільшити наші національні сили для здійснення нашого національного ідеалу. Такий з'їзд як Конвенція СУА, дасть нам перегляд організаційної праці за минулі три роки, як також начеркне пляни дальшої праці нашої організації. Провідні сили нашої організації працюють наполегливо, щоб ці З'їзди випали величаво і корисно.

Для підготови Конвенції СУА вибрано Конвенційний Комітет в Ню Йорку в такому складі: на голову вибрано місто-голову Головної Управи — Катерину Пелешок; на містоголову — Александру Різник, голову Окружної Ради в Н.Йорку; на секретарку вибрано — Оксану Кравченюк, секретарку Ок.Ради; на референтку бенкету — Іванну Бенцаль (рефер зв'язків ГУ СУА); на пресову референтку — Марію Демидчук із Ок. Ради в Ню Йорку; на реєстраційну референтку — Анну Колтон з Ок. Ради в Ню Йорку; на касірку — Анну Янцю з 3-го Відділу в Ню Йорку. Вільні члени Комітету — Марія Марусевич з 3-го Відділу і Ольга Сливка з 1-го Відділу в Ню Йорку.

Вибраний Комітет вже заплянував працю, і є надія, що мимо трудношців, зв'язаних з такими з'їздами, вив'яжеться зі свойого завдання якнайкраще. Наш Комітет надіється і вірить, що наше громадянство, а жіноцтво зокрема, дасть нам підтримку своєю участю в наших нарадах і бенкеті, який відбудеться в суботу 27-го червня в готелі Стетлер.

Марія Демидчук
прес. реф.

Пластуни вивчають Гетьмана Мазепу

Як перший крок до докладного вивчення добн великого гетьмана України Івана Мазепи в суботу 11-го квітня цього мазепинського року, під проводом станичного О. Бережницького, відбулися загальні сходини боффалівських пластунів у Залі клюбу „Наша Хата".

Інформаційну доповідь на тему „Великий гетьман України Іван Степанович Мазепа в світовій літературі" прочитав п. О. Кобець. Посилаючись на цінні наукові розвідки д-ра М. Лози, під назвою „Мазепа в польській літературі до XX-го віку" (надрукована в „Гомоні України" в листопаді 1954 р.) та д-ра Ів. Сидорука, під назвою „Мазепа в чужій літературі" (надрукована частково в календарі „Свобода" за 1959 мазепинський рік), доповідач розгорнув перед нами широчезне полотно тієї уваги, яку приділяв, та ще й тепер приділяє світ українському гетьманові Іванові Мазепі.

Починаючи від найдавніших писань про Мазепу ще його сучасників Яна Орновського, Станіслава Яворського й трохи пізніше наступника Мазепи Орлика, нам наведено було дуже багато імен авторів і назв творів про життя й діла Мазепи. Зокрема нам розказано про недавню працю великого друга українців професора К. Меннінга під назвою „Гетьман України Іван Мазепа".

Доповідач ілюстрував свій виклад уривками з поеми Байрона „Мазепа" та з книжки Вольтера про життя й діла шведського короля Карла XII-го — Мазепиного спільника в боротьбі проти Москви.

Наша дисциплінована пластунська авдиторія слухала доповідь дуже уважно. На закінчення, доповідач закликав тих слухачів, кому доля, може, судить служити своєму народові пером, подбати про створення великої літературної пам'ятки про славного українського гетьмана Івана Мазепу, щоб та пам'ятка стала відома на весь культурний світ.

По закінченні доповіді пластуни спонтанно, без диригента, проспівали улюблену пластунську пісню „Од синього Дону до сивих Карпат" муз. Гайворонського; автор слів цієї пісні — доповідач О. Кобець.

Аля Ткачук
Пластунка - учениця

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами,

дня 20-го квітня 1959 р., в год. 9:00 ранку, відійшов від нас Наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ,

бл. п. ЛЕВ ЛИСЯК

довголітній учитель Державної Мужеської Семінарії у Станиславові.

Покійний народився дня 22-го квітня 1886 р. в Загвіздю, Західня Україна.

ПОХОРОН відбудеться дня 22-го КВІТНЯ 1959 р. в год. 8:30 ранку, з пох. заведення п. Маркевича — при 15 Trumbull Street, New Haven, Conn., до української грекокат. церкви св. Михаїла в Ню Гейвені, а опісля на кладовище св. Лаврентія в Ню Гейвені.

Тяжким горем прибиті:

ІВАННА — дружина
БОГДАН з дружиною МАРІЄЮ — син
ІРИНА і БОГДАН СТРИНСЬКІ — донька і зять
МАРТА і д-р ЄФИМ ВЕРЕМЧУК — донька і зять
НАТАЛІЯ і о. СТЕФАН КИСІЛЕВСЬКИЙ — донька і зять — на рідних землях
УЛЯНА, РОМАН, ЛЕВКО, АСЯ, АНДРІЙ, ЮРІЙ, РОМАН, МАРКО — внуки
ТЕОДОЗІЯ ПАВЛИК і ЗОНЯ ТЕСЛЮК з родиною — сестри.

Ділимося сумною вісткою, що вночі на 19-го квітня 1959 р. несподівано відійшла від нас

НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, БАБУНЯ і ТЕЩА,

Катерина з Врецьонів СОГОР

народжена у Винниках, коло Львова, 30-го листопада 1891 року.

ПАРАСТАС відправиться в СЕРЕДУ, 22-го КВІТНЯ 1959 р., в год. 8:00 веч., в пох. заведенні Meekins Funeral Home, 43 So. Broad St., Elizabeth, N. J. (Похороном займеться Литвин & Литвин).

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ почнуться в ЧЕТВЕР, 23-го КВІТНЯ 1959 р. в год. 8:30 рано, з пох. заведення до церкви св. Володимира в Елізабеті.

Горем прибиті:

ОКСАНА ТАРНАВСЬКА — донька
РОМАН СОГОР — син і внуки

22 КВІТНЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ СВЯТО ПАССОВЕР

Ню Йорк. — В середу ввечорі починається жидівське свято Пассовер, яке в дійсності є історичним святом, бо відзначає звільнення жидів з єгипетської неволі, яке відбулося більше як 3,000 років тому. Це свято триває 8 днів в ортодоксійних і консервативних жидів, і 7 днів в так званих реформованих жидів. Жидівські родини починають це свято так званим Седером, під час якого вся родина сидить при столі і читає „Гаґада", де описується вихід жидів з Єгипту.

СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В АРҐЕНТИНІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

льні пляни. Завдяки співпраці вами Дитячого Клюбу, відбувати дітвору й батьків вистани (США), що зуміли зацікавці Союзу Українок Аргентилося вперше в Арґентині спільне дитяче свято закінчення шкільного року, в якому взяли участь діти всіх наших шкіл. Референтура Суспільної Опіки зареаґувала на лист Комітету, що опікується п. Ольгою Петлюровою, і вислала йому 3,000 пезів, які склалися з датку Союзу Українок (500 п.) та Союзу Українських Купців і Промисловців (2,000 п.). З каси УЦР додано 500 перів. Дано допомогу 500 пезів також артистові Ів. Шведову, що часто виступав в концертовій частині Національних Свят, які влаштовувала УЦР, — він перейшов дуже важку операцію. Значним досягненням, хоча й не безпосередньо УЦР, було зорганізування тижневих радіовисилань з ініціятиви та фінансовими засобами Союзу Українських Купців і Промисловців. Велику працю в ті радіопередачі вкладає заступник голови УЦР д-р Василь Іваницький та референтка суспільної опіки п. д-р Л. Іваницька-Макаруха. Ці радіоавдиції почалися з приводу свята Української Державности 22-го січня, коли голова УЦР виголосив в радіовисильні „Кольоція" промову до українців Арґентини, Уруґваю і Параґваю. Досі в нас було досить багато радіоавдицій, але це вперше пролунала в них українська мова на політичні теми. Дальші радіоавдиції відбуваються в двох мовах — українській і еспанській.

Після звіту голови УЦР і короткого звіту фінансового референта п. Литвиновича, пп. Ів. Григоращук і Т. Хоминшин повідомили про наслідки їх акції щодо збирання фондів на друк Історії України Дм. Дорошенка: в Канаді, заходами п. Шафранюка, зібрано до 500 дол., і місцеві купці та промисловці зібрали 35,000 пезів. Акція в цьому напрямку продовжується, і п. Ів. Григоращук висловив своє переконання, що до кінця року Історія буде видрукована. Головна Рада ухвалила уповноважити Союз Українських Купців і Промисловців, який очолює п. Ів. Григоращук, перебрати справу друку „Історії" цілком у свої руки. Обговорено також справу скликання чергового, 5-го Конгресу Українців Арґентини на 24-25 жовтня. Передконгресова Комісія має складатися з представників всіх українських організацій, що входять в склад УЦР, по одному представникові від однокліттинних організацій, і по 2 — від Централь („Відродження", „Просвіта", УКО). У справі проголошення 1959 року Ювілейним Роком Гетьмана Івана Мазепи ухвалено відповідні пропозиції Управи УЦР і зокрема резолюцію, яку запропонував д-р Василь Іваницький.

ЗДА і Канада спільно досліджуватимуть йоносферу над Арктикою

Вашингтон. — Голова Крайової Аеронавтичної і Космічної Аґенції ЗДА Т. Кейт Гленнен і голова Ради Канадійських Оборонних Дослідів д-р А. Гартлі Ціммерман повідомили 20-го квітня, що ЗДА і Канада співпрацюватимуть при дослідах йоносфери над Арктикою. Ця співпраця буде першим кроком космічної аґенції до міжнародної співпраці для мирного використання космічних просторів, як це стоїть у статуті цієї аґенції. Згідно з цією програмою ЗДА передадуть Канаді ракети, якими можна буде досліджувати силу електричности у вищих верствах атмосфери. В 1960 році ЗДА випустять сателіт із науковими інструментами, які збудує Канада. В повідомленні підкреслюється, що Канада і ЗДА співпрацюватимуть тільки при „чисто невійськових проєктах" і будуть досліджувати зону ранкової зорі в йоносфері над Арктикою. Йоносферичні райони спричиняють не тільки т. зв. „північне світло", але вони є причиною забурень в радіових передачах. Сателіт буде передавати з йоносфери радіові сиґнали на землю, а стації зі землі будуть передавати знаки вгору, і на основі цього взаємодіяння будуть пізнавати структуру і густоту йоносфери.

Стівенсон заявляє, що не буде кандидувати в 1960 році

Ню Гейвен. — Безуспішний дворазовий демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон заявив, що він не буде кандидувати по раз третій, бо це вже час, щоб хтось інший „міг спробувати щастя". Стівенсон і визначний демократ із Ню Йорку Кармін ДеСапіо заявили, що Демократична партія має досить сильних кандидатів, які в 1960 році змагатимуться за номінацію. Але два дні перед тим у Вашингтоні професійне журналістичне братство Сиґма Дельта Хі перевело опитування по цілій країні і ствердило, що редактори ЗДА передбачають, що в 1960 році будуть змагатися за президентуру республіканець, віце-президент Ричард М. Ніксон і демократ Адлей Е. Стівенсон. Та з цих опитувань виходить, що номінація Стівенсона не є дуже певна. Опитувачі голосували таким способом при визначуванні демократичного кандидата: Стівенсон — 31 голос, сен. Саймінгтон — 23, сен. Кеннеді — 18, сен. Джансон — 17 і сен. Гомфрі — 3. Тут цікаве те, що редактори не передбачають, щоб міг виграти вибори кандидат-католик. Передбачування щодо республіканського кандидата представляються так: Ніксон — 70 голосів, а Рокефеллер — 24. Преса звертає увагу на те, що Ніксон знову активізується після деякого спочинку по минулорічних виборах, в яких він був республіканським провідником, і які його партія програла.

СЕНАТОР КЕННЕДІ ПЕРЕДБАЧАЄ ГЛЬОБАЛЬНУ РОЛЮ НЕГРІВ

Індіянополіс, Індіяна. — Сенатор - демократ Кеннеді промовляв на конвенції американських негритянських коледжів і закликав американських неґрів, щоб у своїх коледжах вишколювали студентів із почуттям світової відповідальности тому, що велика більшість населення світу — це кольорові народи і ЗДА повинні бути „школою для решти світу", бо в цій країні негритянське населення може користати з повних прав. „Тут немає расових упереджень, бо важна не раса, тільки талант і здібності", — казав сенатор.

● Автор книжки „Американське куховарство", Джеймс А. Бирд, заявляє, що американці більше цікавляться вигибаючими чорно-білими журавлями і бізонами, як справою своєї кухні та елеґантної поведінки при столі. Давніше — каже Джеймс Бирд прибували до ЗДА добрі французькі кухарі, але тепер, внаслідок іміґраційних обмежень, їх немає. І тому куховарське мистецтво в Америці підупало.

● Конґресмен - демократ Дж. Е. Тіплі з Іллиной дотримав слова і звільнив із праці свою матір, яка працювала в його бюрі у виборчому окрузі Олні, Іллиной. Він заявив, що затруднював свою матір тимчасово, бо не мав можливости пошукати фахової секретарки.

● В Індіянополісі, Індіяна, троє дітей задушилися, бавлячися мішками з пластику, вживаними для зберігання убрань. Уряд здоров'я закликає батьків пильнувати, щоб малі діти не робили собі з цих мішків забавку.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", 430 Відд., повідомляє своїх членів, що побір вкладок за місяць квітень б. р. відбудеться в суботу, 25-го квітня 1959 р., в Укр. Клюбі при 23-ій і Брави вул., в год. від 7-ої до 9-ої веч., і в неділю, 26-го квітня 1959 р., в Укр. Клюбі при 847 Н. Френклін вул., в год. від 11:30 до 1:30 по пол. Просимо явитись і вирівняти вкладки. — Ө. Вакай, секр.

КУРТІС БЕЙ, Мд. — Б-во св. Петра і Павла, Відд. 81, подає до відома своїм членам, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 26-го квітня 1959 р., в год. 2ій по пол., в церковній залі під ч. 1506 Church St. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на час, бо є важливі справи до полагодження, а саме: справа об'єднання Відділів в стейті Мериленд, справа Стемфордського Семінаря, справа приєднювання нових членів до УНСоюзу та ін. — Управа.

● З голляндського 499-тонного корабля „Генрі Денні" подано через радіо заклик „СОС" з віддалі 115 миль на південь від Ісляндії, під час шторму, коли віяв вітер з силою 60 миль на годину. У тому кораблі вибито всі вікна, через які нахлинула всередину маса води. На кораблі знаходилась залога з 5-х осіб, капітан корабля, його дружина і троє дітей. З допомогою поспішили англійські кораблі, що перехопили заклик „СОС", та американський літак, вивінуваний спеціяльними рятунковими засобами.

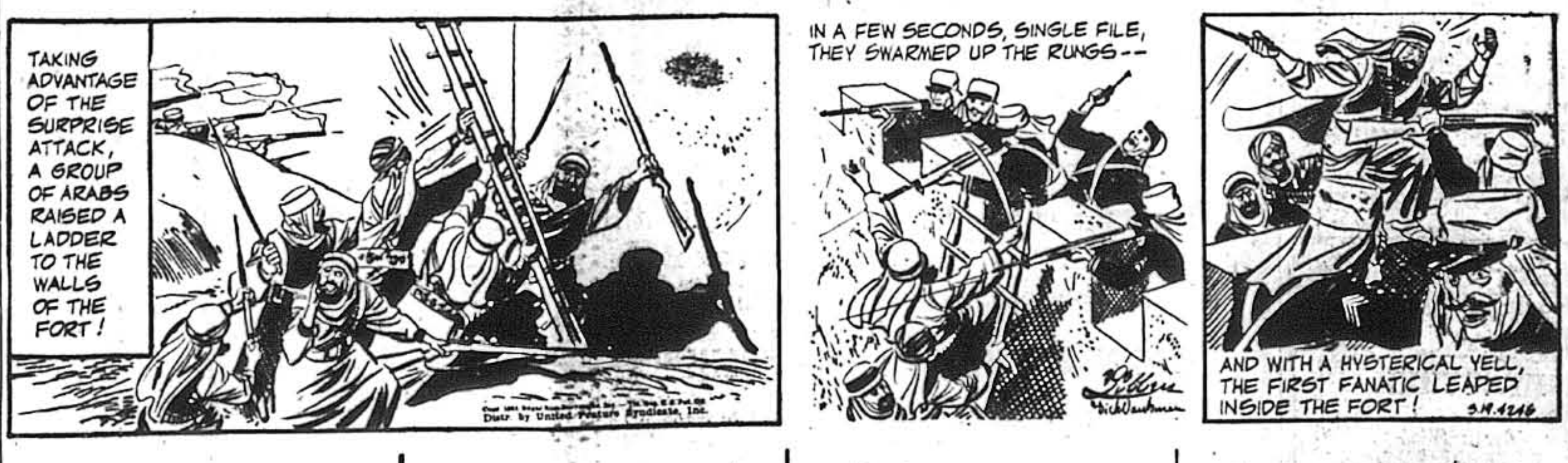
Посмертні Згадки

Николай РАПАК, довголітній член Т-ва „Українська Січ", Відд. 182 УНСоюзу в Клифтон, Н. Дж., помер, по довгій недузі, 13-го березня 1959 р., на 66-му році життя. Покійний походив з села Райськи, пов. Лісько, Зах. Україна. Полишив у смутку 2 доньки, Lilian Glennon, Анну вдома, 2 синів Івана і д-ра Михайла в Ню Йорку, сестру Єву Керчук в Avoca, Pa. та 3 внуків. Похорон відбувся 16-го березня 1959 р., з пох. заведення до укр. прав. церкви св. Вознесіння в Пассейку, Н. Дж., при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу. Тіло похоронено на East Ridgelawn Cemetery. — В. Й. П.
Г. Яськів, секр.

Олекса КОМАР, довголітній член Т-ва „Українська Січ", Від. 182 УНСоюзу в Клифтоні, Н. Дж., помер несподівано на серцеву недугу, 18-го березня 1959 р., на 76-му році життя. Покійний походив з села Черняхівці, пов. Збараж, Зах. Україна. Покійний полишив у смутку дружину Марію, 2 синів Михайла і Володимира, 2 невістки, 6 внуків, 2 сестри Анну Комар в Україні, Марію в Nashville, Tenn., та шваґра Івана в Пассейку. Похорон відбувся 21-го березня 1959 р., з пох. заведення до укр. кат. церкви св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж., при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу. Тіло спочиває на Calvary Cemetery. — В. Й. П.!
Г. Яськів, секр.

ТИМКО РОБАК, довголітній член Т-ва св. Володимира, Відд. 179 У. Н. Союзу в Сант Луїс, Мо., помер 1-го квітня 1959 р., на 77 році життя. Покійний походив з с. Стрилівка, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишив в смутку 2 сини Володимира і Михайла та 2 доньки Стефанію і Ольгу, і 4 внуки. Похорон відбувся 3. квітня з похоронного завед. на Резорекшен цвинтар. — В. Й. П.!
І. Назар, секр.

ТАРЗАН, ч. 4246. Вгору і понад...

Використовуючи несподівану атаку, група арабів піднесла драбину до мурів форту.

В кількох секундах вони один за одним виповнили щаблі драбини...

І з гістеричним криком перший фанатичний араб вскочив до форту!